

Handläggare
Mårten Pehrsson
Telefon: 08-50828858

Till
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2018-03-13 p. 19

Bygg tråkvarter i nya Alvik, Motion (2017:55) från Björn Ljung och Peter Backlund båda (L)

Remiss från kommunstyrelsen
dnr: 106-1475/2017

Förvaltningens förslag till beslut

1. Tillstyrka motionen
2. Justera beslutet omedelbart

Gunnar Söderholm
Förvaltningschef

Gustaf Landahl
Avdelningschef

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat en motion från Björn Ljung och Peter Backlund båda Liberalerna om att bygga trähus i Alvik. Motionen beskriver en vision om nya Alvik och mötet med trädgårdsstaden med bl.a. byggnader av hög arkitektonisk kvalitet med utrymme för service och handel i bottenvåningarna. Ett möte mellan trädgård, stad, grönska och täthet, där träbyggnader har en naturlig plats.

Motionen anser att det bör uppmuntras till att fler kvarter byggs i trä samt att trä är ett miljövänligare alternativ vid konstruktion av flerfamiljshus och en viktig del i kampen om att göra Stockholm klimatneutralt. Till exempel skriver motionärerna att byggindustrins klimatpåverkan i Sverige är cirka 10 miljoner ton CO_{2e}/år. Både betong och stål kräver mycket energi för att produceras och att trähus har visat sig ge cirka 40 % mindre koldioxidutsläpp.

Ärendet

Motionen förslår kommunfullmäktige besluta att ge stadsbyggnadskontoret i uppdrag att ta fram förslag på minst ett kvarter med hus i massivträ i Alvik. Remissvar ska senast vara

inkomna 2018-03-01. MHN har fått förlängd svarstid t.o.m. 2018-03-16.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Motionen hänvisar till Kungliga Ingenjörssakademien och Sveriges byggindustrier om att byggindustrins klimatpåverkan uppgår till cirka 10 miljoner ton CO_{2e}/år. Vidare skriver motionärerna att ”*Om alla utsläpp som hör till uppförandet av nya hus räknas ihop med drift och underhåll står utsläppen för nästan lika stor andel som byggnadens uppvärmning gör för 50 år av sin livstid*”.

Förvaltningen konstaterar inledningsvis att, i rapporten som motionären hänvisar till *Klimatpåverkan från byggprocessen* framgår att av byggindustrins utsläpp (10 miljoner ton CO_{2e}/år), står byggnation av flerbostadshus för knappt 2 miljoner CO_{2e}/år och byggnation av lokaler för drygt 2 miljoner ton CO_{2e}/år. Resterande utsläpp av koldioxid kommer från byggnation av vägar, järnvägar, industrianläggningar, dammar och hamnar m.m. Det vill säga, många konstruktioner som inte kan ersättas av trä. Motionen utgår från att Sverige kan minska utsläppen med 4 miljoner ton CO_{2e}/år, d.v.s. om alla byggnation utfördes i trä, när det mer specifikt handlar om att minska utsläppen med 800 000 ton CO_{2e}/år.

I Stockholms stad bor cirka 9 % av Sveriges befolkning. Om man antar att 9 % av bebyggelsen finns i Stockholm, betyder det att staden skulle kunna minska utsläppen med 180 000 ton CO_{2e}/år om alla nya hus byggdes i trä.

Vidare framförs i motionen att ”*upp emot 80 % av klimatpåverkan vid nybyggnation kommer från byggmaterialen. Både betong och stål kräver mycket energi för att produceras. Trähus har visat sig orsaka 40 % mindre koldioxidutsläpp, samtidigt som träd absorberar koldioxid när de växer*”.

Miljöförvaltningen instämmer i att en stor del av klimatpåverkan vid nybyggnation kommer från byggmaterial och en mindre del från transporter och energianvändning på byggplatsen samt att koldioxidutsläppen från träkonstruktioner är cirka 40 % lägre än för motsvarande konstruktioner av betong eller stål. Detta framgår av beräkningar som gjorts i ett projekt som genomförts i samarbete av IVL, KTH, Sveriges byggindustrier m.fl. Förvaltningen konstaterar dock att mängden koldioxid som lagras i trähus är mycket liten i jämförelse med mängden koldioxid som tas upp av den växande skogen. Folkhem, som specialiserat sig på att bygga flerbostadshus i

trä, skriver på sin hemsida att ett åttavåningshus med 64 lägenheter lagrar kol motsvarande en minuts tillväxt i den Svenska skogen. Sammantaget anser förvaltningen att trä är ett utmärkt byggmaterial, men att det ur klimatsynpunkt i stort sett saknar betydelse att kol lagras under en begränsad tid i byggnader. När byggnaden rivs frigörs det lagrade kolet som koldioxid oavsett om materialet bränns eller ruttnar.

Stadens totala utsläpp av växthusgaser inklusive all energianvändning och konsumtion är idag cirka 10 miljoner ton CO_{2e} /år. Uppskattningen grundar sig på Naturvårdsverkets beräkningar av totala utsläpp på grund av konsumtion i Sverige. Observera då att utsläppen av växthusgaser sker både i och utanför Sverige och i detta fall Stockholm. Med uppskattningen att de totala utsläppen är 10 miljoner ton CO_{2e} /år utgör då 180 000 ton CO_{2e} /år cirka 2 % av den totala konsumtionen. För att klara stadens ambitioner om klimatneutralitet är all koldioxidreduktion viktig. Att bygga trähus ger i dagsläget lägre växthusgasutsläpp jämfört med att bygga med betong eller stål och är därmed positivt. Men eftersom betong och stål även framöver kommer att behövas som byggnadsmaterial, är det viktigt att staden som beställare och kravställare bidrar så att dessa material utvecklas mot klimatneutralitet.

I sammanhanget vill miljöförvaltningen nämna att det så kallade Betonginitiativet, som är ett samarbete mellan cement- och betongindustrin och byggföretag, arbetar med att ta fram en färdplan som siktar mot att det ska finnas klimatneutral betong på marknaden senast år 2030.

Ett annat viktigt pågående arbete som Stockholms stad medverkat i är IVL:s arbete med att ta fram ett beräkningsverktyg för klimatberäkningar vid projektering av byggnader och infrastruktur. Verktöget finns tillgängligt för alla konsulter och kommuner från mitten av februari år 2018. Stockholms stad ställer sedan ett par år tillbaka krav på byggherrarna i Norra Djurgårdsstaden att de ska göra klimatberäkningar som redovisas för exploateringskontoret. Med det nya verktöget finns utsikter att beräkningarna ska bygga på samma data och därmed få högre kvalitet.

Tillsammans med övriga tekniska förvaltningar leder idag stadsbyggnadskontoret ett programarbete för östra Alvik. I arbetet utreds platsens förutsättningar för bl.a. bostadsbebyggelse, handel och service, infrastruktur, rekreativa och sociala värden och funktioner utifrån bl.a. risk, trafikbuller, naturmiljö,

miljökvalitetsnormer för luft och vatten. Programområdet utgörs till stor del av privatägda fastigheter, som staden har begränsad rådighet över. Även för mark inom stadens ägor, såsom längs med Drottningholmsvägen, finns begränsningar för byggnation. Då vägen utgör primärled för farligt gods, ställs det bl.a. krav på att fasader ska utföras i obrännbart material. Troligen går det aldrig att komma från en viss andel betong och stål i bebyggelsen, eftersom grundläggning sker med betong och hissar m.fl. installationer kräver andra material än trä.

Stadsbyggnadskontoret har även ett uppdrag att ta fram ett program för västra Alvik. Tidplanen för det området är fortfarande osäker, bl.a. då staden är beroende av flera andra aktörer. Inom det området kan det finnas större möjligheter till att bygga ett kvarter i trä.

Sammantaget är förvaltningen positiv till att pröva möjligheten för att bygga träkvarter i nya Alvik.

Bilagor

1. Motion om att bygga träkvarter i nya Alvik (2017:55)